

KULCSFONTOSSÁGÚ TANULSÁGOK

INFORMÁCIÓ A DÖNTÉSHOZÓK SZÁMÁRA

A BID-REX workshop fő konklúziói

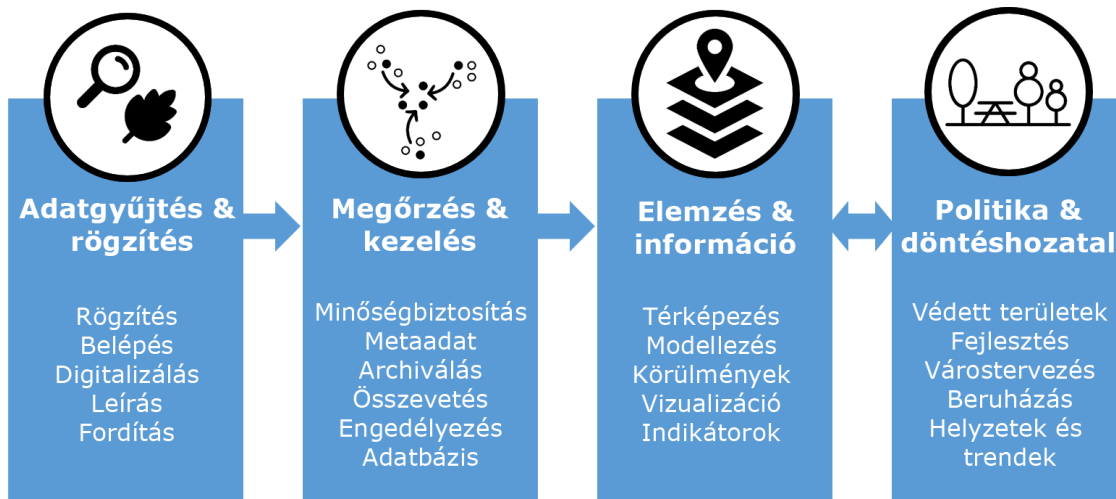
2017. február 22-23. - Eghezée (Namur, Wallonia)

A BID-REX célja a **hatékonyabb regionális fejlesztési politikák révén a természeti értékek megőrzésének fokozása, méghozzá a releváns biodiverzitási adatok, valamint a megőrzésre irányuló döntéshozatali folyamatok közötti kapcsolat megerősítése** által. A cél konkrétabban a **biodiverzitással kapcsolatos lényeges információk mobilizálásának elősegítése** és ezáltal az **ERFA-forrásoknak az európai természeti örökség megőrzésére gyakorolt hatásának növelése.**

A természetvédelmi politikákkal összefüggésben a biodiverzitásra vonatkozó adatokat helyesen kellene alkalmaznia azoknak, akik figyelembe veszik döntéseik következményeit és hatásait, valamint azoknak, akik ezeket az adatokat szolgáltatják. Az átfogó, megbízható és naprakész adatok rendelkezésre állásának kulcsfontosságú követelménynek kellene lennie a biodiverzitás csökkenésének kezelésére irányuló politikák, stratégiák és intézkedések végrehajtásában, a biodiverzitásra vonatkozó célkitűzések felé történő haladás nyomon követésében, valamint a biodiverzitás jelenlegi állapotának és jövőbeni tendenciáinak felmérésében.

Ebben az összefüggésben az első BID-REX workshopon 7 európai régió regionális döntéshozói vettek részt, melynek köszönhetően az esemény kiváló alkalmat nyújtott arra, hogy megismerjék azon szereplők nézeteit is, akik sokszor közvetlenül nem vesznek részt a biodiverzitási információkkal kapcsolatos projektekben. A workshop-beszélgetések során felmerült legfontosabb elgondolások a megőrzésre vonatkozó döntések információs igényeinek négy kulcsfontosságú aspektusában foglalhatók össze: az információs szükségletek döntéshozók általi megfogalmazása, a biodiverzitással kapcsolatos információs infrastruktúrák fontossága e követelményeknek való megfelelés érdekében, ezen információk hatékony felhasználása a döntéshozatali folyamatokban, valamint az információnak a természetvédelmi szakpolitikákkal kapcsolatos tényleges hatása.

A döntéshozatali folyamat során nemcsak a biodiverzitással kapcsolatos, hanem több más tényező is hatást gyakorol és befolyásolja a végső döntést. Ebben az összefüggésben **már a kezdetektől létfontosságú, hogy a biodiverzitással kapcsolatos információk maximálisan igazodjanak a döntéshozó szükségleteihez és igényeihez** annak érdekében, hogy azok a lehető legnagyobb hatást gyakorolhassák és megfelelő súllyal jelenjenek meg a végső döntésben.

Adatfolyamatok általános kerete és lépései a döntéshozatali folyamatokban történő figyelembe vétel vonatkozásában

A döntéshozók **„információs szükségleteinek”** vagy **elvárásainak megfogalmazása** létfontosságú a hatékony végrehajtás és kivitelezés szempontjából, mivel a szükségletek rosszul kifejezett vagy pontatlan megfogalmazása félreértéshez vezethet, valamint a célnak nem megfelelő adatok vagy információk továbbítását jelenthetik. Továbbá az adat- és információ igények egyértelmű és hatékony kifejtése hatással lehet az adatszolgáltató által alkalmazott adatgyűjtési módszertanra vagy megközelítésre, ezért fontos a folyamat korai szakaszában megvitatni ezt.

Ebben az összefüggésben meghatározásra kerültek a döntéshozók vagy az adatok végfelhasználói igényeinek kifejezésére vonatkozó ajánlásokat:

- rendszeres párbeszéd kialakítása a kérelmezők és az adatszolgáltatók között
- az igények egyértelmű meghatározása, egységes formába öntése, beleértve a szükséges pontossági szintet és a szükséges értelmezési szintet - rendkívül hasznos lehet a döntéshozók és a végfelhasználók bevonása az adatgyűjtési módszertanok mérlegelésébe
- az adatok felhasználásának kontextusát a kérelmezők szisztematikusan fejezzék ki
- annak biztosítása, hogy az adatszolgáltatók a kontextust és a keresletet helyesen értelmezzék
- a folyamat rendszeres értékelése mindkét oldalon
- a felmerült problémák kommunikálása

Ezen információ szükségletekre olyan választ kell adni, mely a döntési kontextusnak megfelelő minőségi és megbízható adatokon alapul. A **biodiverzitási információs infrastruktúrák** olyan eszközök, amelyek kifejezetten erre a célra szolgálnak, lehetővé téve a különféle típusú adatok egységesítését, megosztását, hosszú távú tárolását, elemzését és végső soron megbízhatóságát, valamint helytállóságát.

**Az adatminőség,
adatértelmezés,
figyelembe véve a
kontextust és az adatok
megbízhatóságát
kulcsfontosságú tényezők
a döntéshozók számára**

Az adatokkal kapcsolatos infrastruktúrák hatásának biztosítása érdekében számos ajánlás került megfogalmazásra az adatinfrastruktúrák vezetői számára:

1. Egyértelműen azonosított információ prioritások a megbízások és felelőségek alapján
2. A pénzügyi erőforrások és hálózatok lehető legjobb hasznosítása a biodiverzitási információ mobilizálása, valamint a döntéshozatali folyamatok érdekében
3. A minőségi adatbázisokat hozzáférhetővé kell tenni, kísérő értelmezéssel egyetemben, hogy a végfelhasználók megértsék és meggyőződjenek arról, valóban magabiztosan tudják-e ezeket alkalmazni a döntéshozatali folyamatban
4. A végfelhasználók által használt adatok eredményeinek megosztása növelheti a pénzügyi forrásokat és javíthatja a hálózatfejlesztést

PÉLDA A JÓ GYAKORLATRA

A SITXELL (<http://www.sitxell.eu>) a nyílt adat infrastruktúrának egy jó példája, amely a barcelonai önkormányzat számára biztosítja a biodiverzitással kapcsolatos információkat, hogy ezeket beépíthessék a helyi tervezésbe és szakpolitikákba. A felhasználóbarát tervezésnek köszönhetően az információk eljutnak a települési felelősökhöz; tájékoztatást ad az értelmezés megkönnyítésére, és sikeres eredményei lehetővé teszik a hosszú távú pénzügyi források meghatározását.

A biodiverzitással kapcsolatos információk döntéshozatali folyamatokban történő hatékony felhasználását olyan belső és külső tényezők befolyásolják, amelyek hatnak egymásra és módosítják a végső eredményeket. A külső tényezők közé soroljuk a politikai és jogi háttértől kezdve (megőrzéssel vs. fejlesztéssel kapcsolatos jogszabályok), a helyi és regionális gazdasági vonatkozásokat (a projektek gazdasági megvalósíthatóságát), valamint a lobbitevékenységek hatásait.

A belső tényezők közé tartozik az adatszolgáltató és a szolgáltatott információk hitelessége, beleértve az információ bizonytalansági (időbeli és térbeli skála, kockázatelemzések stb.) értékelését, illetve azt is, hogy miként (vagy mikor) használták fel az információt a döntéshozatali folyamatban. Az **adatszolgáltató hitelessége**, amely a politikai hatalom függetlenségén, a pártatlanságon, az objektivitáson, a szakmai hírnéven, az érdekeltek véleményének figyelembevételén és az átláthatóságon alapul, alapvető jelentőséggel bír a biodiverzitási adatok döntéshozatali folyamatokba történő beépítése terén.

Emellett léteznek olyan összetett külső és belső tényezők, melyek **növelhetik a biodiverzitási információk döntéshozatali folyamatokra gyakorolt hatását**, ideértve a szakértői "agytrösztök" (think tanks) létrehozását és alkalmazását, az élőhelyek, fajok és ökoszisztéma-szolgáltatások értékének kommunikálását, valamint a kutatók és a közigazgatás közötti információáramlás javítását.

Az egyik figyelemreméltó összetett tényező a megőrzés prioritások meghatározásának javítása, kiemelt tekintettel a különféle költségvetési megszorításokkal bíró társadalmi-gazdasági helyzetek figyelembe vételére. A prioritás meghatározáshoz használt kritériumok egy része magához a biológiai információhoz kapcsolódik (pl. jogi és védelmi állapot, a populációk és / vagy eloszlási terület fontossága, a hatás érzékenysége, a projekt megvalósíthatósága stb.).

Az esettanulmányok kiemelték, hogy:

- a biodiverzitási adatok figyelembevétele a döntéshozatali folyamatot megelőzően jelentős költségvetési megtakarítást eredményez,
- a nyomon követés költségeit (javítva az intézkedések hatékonyságát) össze kell vetni a nem célzott intézkedések, a kompenzáció vagy az esetleges ösztönzők költségeivel, illetve
- az élőhelyek meghatározására vonatkozó nehézségek előrejelzésének, illetve a megőrzés kedvező állapotának definiálásának jelentősége fontos szempont, máskülönben nem lesznek egyértelműek a megőréssel kapcsolatos célkitűzések.

De mi az információ tényleges hatása a megőréssel kapcsolatos szakpolitikák terén? A workshop során sikerült néhány példát találni arra, hogyan lehetne a biodiverzitás figyelembe vételével javítani a döntéseket, illetve hogyan lehet a jó hírű és hiteles szervezetek által szolgáltatott adatokat és információkat felhasználni. A résztvevők arra is törekedtek, hogy olyan, mindenki számára előnyös helyzeteket is felmutassanak, melyek esetében a természeti örökség megóvása anélkül valósult meg, hogy a projektek gazdasági értéküket elvesztették volna. A megbeszélések két fő témára összpontosultak: a döntéshozók, valamint az adatszolgáltatók közötti bizalomra és visszacsatolásra.

A felek közötti rendszeres párbeszéd és a kétoldalú elvárásokkal kapcsolatos elégedettség gyakori értékelése a kölcsönös bizalom alapjait jelentik

Az adatszolgáltatók és döntéshozók közötti kölcsönös bizalom szintén lényeges a biodiverzitással kapcsolatos információk szolgáltatásának meghosszabbításánál, valamint a döntéshozatali folyamatokban történő felhasználásánál.

Az **adatszolgáltatóknak meg kell bízniuk a döntéshozóban**, akinek nem szabad megváltoztatnia a továbbított adatok jelentését. Ennek elérése érdekében kölcsönös bizalmi környezetet kell teremteni, valamint ezt meg kell erősíteni a felek közötti párbeszédrel és a kétoldalú elvárások elégedettségének értékelése révén. Amint korábban említésre került, a különböző szereplők közötti hatékony párbeszéd rendkívül fontos az egész döntéshozatali folyamat során. A párbeszéd kialakítása és elérése érdekében a nyilvános ülések segíthetnek egymás megismerésében, valamint a tapasztalatcserében.

A rendszeres visszacsatolási eljárások lehetővé teszik a döntéshozók számára, hogy tájékoztassák az adatszolgáltatókat az aktuálisan meghozott döntésekről és a szolgáltatott adatok hatásáról. Ez az információ tartalmasabbá teszi a felek közötti párbeszédet és elősegíti

a hosszú távú adatszolgáltatást. Az adatszolgáltatók szemszögéből ez a visszajelzés fontos a mutatóik kidolgozásához, adataik fejlesztéséhez, valamint a döntéshozók igényeihez való alkalmazkodáshoz egy ismételt folyamat során.

JÓ GYAKORLAT

Az ELIA és a NATAGORA Belgiumban működnek együtt a magasfeszültségű felsővezetékek környezeti hatásainak minimalizálása érdekében. A széles körű párbeszédet követően egy környezetvédelmi szövetség, a NATAGORA madárütközési kockázati térképet szolgáltatott a belga villamosenergia-átviteli rendszerüzemeltető ELIA-nak. Ennek köszönhetően az ELIA különböző eszközökkel bővítette a felsővezetékek láthatóságát a kiemelt területeken, hogy csökkentse az ütközések kockázatát.

A Natagora információjának hatásáról az ELIA visszajelzést küldött a madármegfigyelő közösségnek és ezáltal új adatok gyűjtésére ösztönözte őket.